

Л. М. Стобур

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української мови
Запорізького національного університету

СТИЛЕТВІРНА Й ТЕКСТОТВІРНА РОЛЬ ІНШОМОВНОЇ ЛЕКСИКИ В РОМАНІ В. ЛИСА «СТОЛІТТЯ ЯКОВА»

Слов'янські лінгвісти робили спроби вивчити іншомовний лексичний корпус у мові художнього стилю, проте в більшості випадків ці дослідження перебувають на рівні окремих фрагментарних описів мови певних прозаїків чи поетів або лише побічно зачіпають питання, пов'язані з особливостями вживання запозичень, і не розкривають повністю проблему функційної значущості цього явища в художньому контексті. Мова української сучасної прози з позиції аналізу функціонування іншомовних елементів досі не ставала предметом докладного дослідження. Передбачається, що досвід такого аналізу може виявити основні стилістичні характеристики запозичень і їхній функційний статус, а також причини та мотиви звернення автора до іншомовних запозичень у своїх творах. Отже, таке дослідження може слугувати одним із засобів характеристики письменника як мовної особистості.

Як правило, більшість запозичень, що використовуються в тексті, мають стилістичну маркованість, тобто несуть певну стилістичну інформацію. Стилістична маркованість і яскрава виразність іншомовних слів зумовлені їхнім незвичайним звучанням та графікою, унаслідок чого запозичення становлять контраст літературного тексту, а виокремлюваність на тлі контексту, що повністю складається з українських слів, дає змогу іншомовним лексемам уживатися як стилістичні засоби.

Під час аналізу вживання запозичень в ідіостилі письменника необхідно розглянути питання про їхню роль у процесі створення стилістичного ефекту, тобто визначити стилістичну функцію. У межах нашого дослідження поняття стилістичної функції іншомовної лексики буде розглядатися як творча реалізація запозичених мовних засобів у тексті для виконання ними художньо-виразного навантаження відповідно до художніх завдань.

У художньому тексті іншомовні елементи взаємодіють з іншими текстовими одиницями та використовуються автором із найрізноманітнішими цілями: збагачують мову письменника, встановлюють смислові й асоціативні зв'язки між словами, що виражають авторське ставлення до дійсності. Суттєва вага іншомовних слів і словосполучень ставить проблему їх класифікації залежно від функцій у тексті.

Ключові слова: запозичені слова, полонізми, росіянізми, німецькомовні вкраплення, інтерференція, білінгви.

Постановка проблеми. Аналіз наукової літератури показує, що питання запозичення іншомовної лексики в мові сучасної української поезії та прози майже не вивчене у вітчизняному мовознавстві, а тому потребує ретельного дослідження, визначення особливостей запозичень на лексичному, словотвірному й морфологічному рівнях, з'ясування стилістичної функції, визначення впливу іншомовних слів на розвиток мови українського художнього тексту.

Актуальність пропонованої розвідки зумовлена тим, що В. Лис вважається одним із найпо-

пулярніших українських сучасних прозаїків, однак питання стилістичної та жанрової своєрідності його творів не досить повно розв'язано мовознавцями, а мова прози письменника з позиції аналізу функціонування іншомовних елементів досі не була предметом окремого дослідження.

Як правило, більшість запозичень, що використовуються в тексті, мають стилістичну маркованість, тобто несуть певну стилістичну інформацію. Стилістична маркованість і яскрава виразність іншомовних слів зумовлені їхнім незвичайним звучанням та графікою, унаслідок

чого запозичення становлять контраст літературного тексту, а виокремлюваність на тлі контексту, що повністю складається з українських слів, дає змогу іншомовним лексемам уживатися як текстотвірні засоби.

Аналіз досліджень і публікацій. В останні роки значно зріс інтерес філологів до проблем мовних контактів. На сучасному етапі розвитку української мови окремі лінгвісти та навіть лінгвістичні школи (наприклад, львівська лінгвістична школа) працюють над проблемами лексико-семантичних, фонетичних, словотвірних і граматичних адаптаційних процесів, що зумовлені запозиченнями іншомовних слів в українську мову.

Тим часом текстотвірна й стилетвірна роль лексичних запозичень саме в художньому стилі не досить вивчена. Є окремі статті, присвячені, наприклад, запозиченим словам у творчості І. Франка (їх автори – В. Токар [1], І. Ціхоцький [2], М. Карпенко та О. Маймескул [3]). Т. Черторизька вивчає іншомовну лексику у творчості Т. Шевченка [4]. В. Семиряк встановлює стилістичні функції старослов'янізмів у художніх творах [5]. Л. Стівбур та А. Мануйлова проаналізували стилевжиток лексичних одиниць у книзі М. Матіос «Нація» [6].

Мета статті. Під час аналізу вживання запозичень в ідіостилі В. Лиса необхідно розглянути питання про їхню роль у процесі створення стилістичного ефекту, тобто визначити стилістичну функцію. Отже, метою розвідки стало з'ясування текстотвірної та стилетвірної функцій іншомовних слів в ідіостилі письменника на прикладі роману «Століття Якова».

Виклад основного матеріалу. У художньому тексті іншомовні елементи взаємодіють з іншими текстовими одиницями та використовуються автором із найрізноманітнішими цілями: збагачують мову письменника, встановлюють смислові й асоціативні зв'язки між словами, що виражають авторське ставлення до дійсності. Суттєва вага іншомовних слів і словосполучень ставить проблему їх класифікації залежно від функцій у тексті. Аналіз запозичень у мові письменника дав змогу виявити такі функції: номінативну, функцію мовної характеристики, соціально-стилістичну, експресивно-оцінну, функцію авторського самовираження та функцію мовної гри.

Використання запозичень у функції мовної характеристики відтворює індивідуальне сприйняття дійсності персонажем або автором. Характерологічність у цьому разі проявля-

ється як відображення мовних навичок мовців. Показово, що іншомовні лексеми дають повне уявлення про місце проживання, професійну діяльність, володіння персонажем літературною мовою, а також дають змогу певною мірою судити про деякі соціальні характеристики персонажів (вік, походження, рівень освіти).

У зв'язку із цим доцільно розмежувати мову неукраїнськомовних персонажів, для яких іноземна мова (у романі – польська, німецька чи російська) є природним способом спілкування (у цьому разі звернення автора до запозичень об'єктивно необхідне для реального колоритного зображення), та мову українськомовних літературних героїв, де запозичення несе в собі додаткове інформаційне й смислове навантаження.

Для характеристики мовлення персонажів-іноземців автор продуктивно використовує фрагменти, подані іноземною мовою. Мова героїв-неукраїнців представлена найчастіше у транслітерованому вигляді зі збереженням графічно-орфографічних особливостей мови-джерела. Таким чином автор відтворює мову персонажів із більшою повнотою й переконливістю.

Найчастіше В. Лис транслітерує такі іноземні фрагменти (нерідко з підрядковим перекладом), як вкраплення німецькою мовою, наприклад: *Німець-вартовий наставив на нього автомата. – Век! Шіссен* [7, с. 140]; *Хонде хох! – І кулі коло самої голови засвистіли. Так його з хомутом в руках і взяли. Так з хомутом і знали в колоні, бо даремно щось пояснити намагався, що от підводою приїхав, кінь там і віз у мене. – Маршірен! Шнель! Русіше швайн!* <...> *есес, зобачивши таке диво, зареготав: – О, русіше пферде! Зер гут! Підскочив, хомута на шию накинув* [7, с. 158].

В аналізованому романі у транслітерованому відтворенні найбільше представлені польські слова, речення та навіть текстові фрагменти, наприклад: *Почуття між чоловіком та жінкою. Менщизна і коб'єта* [7, с. 71]; *До відзєня, жолнєж! – До відзєня, пане надпоруцнік* [7, с. 101]; *Матка Боска, – прошептав майор, і на його очах з'явилася зрадлива волога* [7, с. 142]; *– Джєнь добри. То у нас гості такі статечні і поважні? Мабуть, прийшли відразу за якимись певними ознаками – поставою, лицем, вимовою – визнали у цій жінці безстраху в погляді свою. Своєї крові й роду. – Пані єстем полька? – спитав старший. – Не тільки єстем, але білам, єстем і бенде, –*

Зося ще більше випрямилася. – Проше пана, Зоф'я М'ялковська. Проше пана, полячка, шляхтянка і католичка. З кім мам зашит розмавцяць? [7, с. 153]; І раптом він щось зірвав з шиї й став простягати, Якову здалося, начеб до нього. Може, тому, що близько стояв. – Возьмі, возьмі, оно муші шє не спаліць, – кричав чоловік [7, с. 163]; Ци єзика вкусив? А може, й зєв, Свєнтий Єзус... Покаж [7, с. 178]; Сказав тихо: – Свєнті Езусе... Джєчі... Малє джєчі... Перехрєстився і простягє фляжку Якову [7, с. 202]; Тому й приїхала сюди жити – на крєси всходні, одвєчну польську зємє, і цим дуже гордиться, бо принесла сюди польській дух і єнзик польській. А ось мій, прошє вельможного пана, муж Якуб, капрал Войска Польського, який захищав Жєч Посполиту, а то нашє доньки – Зоф'я, Генєфа і Юліана, а в колісці спить, прошє ласкавого пана, донька Ядвіга... – До відзєня, пані Зоф'я. Щєнслівєго жиця... [7, с. 153]; Тоді нєх пан жолнєж бєжє валізкі, – сказала вона [7, с. 96].

Порівняно рідко натрапляємо на слова й речення нетранслітерованою польською мовою в частинах, де йдеться про Зося та польських військових: *Зося розірвала конверта, дістала чималий білий аркуш і прочитала одне-єдинє речєня: “Nasza córka Zofia nie żyje” [7, с. 133].*

Спостерігаються часті включення в текст фрагментів транслітерованої російської мови. Вони передають стиль спілкування радянських військових, які в романі розмовляють винятково російською мовою: *Сказав капітан: – Ми освободілі вас от фашистской нєчєсті, і после проверкі всє будут отправлєни домой, на родіну. Но тє, кто уже вєсвал, і вєннєобязаннє граждєнє Советского Союза должнє єщє послужить своєй родінє. Поєтому всє, кто служил в Красной армії, виїті із строя і стать направо. Кто нє служил, но імєєт возраст от вєсємнадцєті і до сорока п'яті лєт – виїті і встать налево [7, с. 164]; Склонім, товарищі, голови перед жертвами українско-нємєцкіх буржуазних націоналістєв, – казєв довгий худий чоловік. <...> Память о родних красноармєйца, защїтніка велікой советской родіни, будєт жить вєчно... [7, с. 196].*

Як бачимо, під час опису життя українця Якова автор порівняно часто наводить іншомовні фрази, деталі опису або навіть невеликі

уривки тексту, які підсилюють ефект достовірності та фіксують реальність, з якою зіштовхувався головний герой.

Однак найчіткіше функція мовної характеристики персонажів відстежується в мовних партіях українськомовних героїв, або білінгвів, де запозичення несе в собі додаткове інформаційне навантаження. Прикладом може слугувати мова Альони-Олени, містянки, яка володіє російською та спочатку не переходить на українську навіть у розмові з Яковом: *Дівчина вєвтузилася, хрипіла, а потім наче ожила й заметалася по ліжкові. – Дєд, черві лазят... Почєму у тєбя так много червєй? І таких больших... О, да твєя голова оторвалася... І моя тожє... Смотрі, как лєтают... Хєатай, а то улєтят... Дєд, хєатай... [7, с. 15]; дєд, сдєлай жє что-то... Нє уколєш – помру... – А ти нє... То я дохтурку покличу... – Нє бойся, ізбу нє сожєу, – начє почула його думки [7, с. 16].* До того ж мова Альони-Олени часом насичена такими іншомовними словами, значення яких знає більшість сучасних освічених людей, наприклад: *жєлє [7, с. 14], інстінкт самєсохранєнія [7, с. 17], Екзюпері [7, с. 19].*

Очевидно, показовим варто вважати факт переходу Альони-Олени з російської на українську мову впродовж незначного відтинку життя в оселі Якова: *Нєстав дєнь, коли Олєнка сказала: – Яковє Платєновичу, вам трєба постригтися. Нє заперечуйтє. І пострижу вас я. – Олька пострижє, – сказєв Яків. – Як завшє. Альбо Тарас... – Ні, я хочєу, – труснула головою. – Чим? – Ну, хочє б ножицяма, які у вас я бачила. А хочєтє – дєсь машинку дістану. Мусить жє бути у вашєму сєлі машинка. – У мого плємінника є машинка, – сказєв. – Я принєсу [7, с. 16].*

Як бачимо, сам автор уже називає героїню українським варіантом імені – Олена. Мовний контраст, відбитий у мовній партії цієї героїні роману, являє собою вдалий приклад побудови художнього образу та відтворення індивідуальної мовної манери Олени. У такий спосіб з опертям лише на мовні факти, серед яких – здебільшого іншомовна та питома лексика, автор зміг відтворити динаміку образу.

Природне вживання іншомовних слів у відповідному контексті може свідчити про освіту й соціальний статус героя, як, наприклад, у зображенні Ростислава, зокрема: *– Ви дивєтєсь? Всє в цьєму світі має гєспєдарів. Цілі колєктиви й дєржави. Сім'ї й навіть циган-*

ські **табори**. То чому б окремо взятій особі, тим більше такій, як та, що ви пригріли, не мати свого господаря? **Логічно**, чи не так, Якове Платоновичу? [7, с. 80]; Ви хочете **компенсації** за турботу про неї? – Чоловік поліз в кишеню, дістав гаманця, а з гаманця зелену купюру. – Будь ласка. Гадаю, вистачить? [7, с. 82]. У нечисленних, проте промовистих репліках Ростислава іншомовні слова є природними, оскільки включені в контекст літературної мови, а не розмовної. У цьому разі вони також виконують функцію мовної характеристики героя, вказують на його соціальний та освітній статус.

Однак першорядну й найвагомішу функцію виконують іншомовні слова, які трапляються в мові самого Якова. Українець без ґрунтовної освіти, проте з природним розумом і хорошою пам'яттю, Яків нечасто вживає іншомовні слова, тому майже всі вони є характеризувальними. Головний герой не володіє досконало ні російською, ні польською мовами, навіть у розмові із Зосею принципово не переходить на польську, хоча свого часу довго прослужив у польському війську та дещо знав із польської мови.

Під час вживання Яковом іншомовних слів виникає міжмовна індивідуальна інтерференція. Інтерференція – це взаємодія мовних систем в умовах білінгвізму, яка виникає або в процесі мовних контактів, або в процесі індивідуального засвоєння нерідної мови. Під час інтерференції відбувається процес мимовільного, спонтанного перенесення, накладання ознак системи однієї мови на систему іншої. Результат такого перенесення виявляється у відхиленнях від норми й системи однієї мови під впливом іншої. У результаті інтерференції, зумовленої взаємодією двох мовних систем (найчастіше української та російської), виникають контаміновані фрагменти із запозиченнями в мовній партії Якова. Саме контаміновані форми В. Лис використовує як художній прийом для характеристики мови головного героя, наприклад: *Десь із села вже з півроку, як приходять, лопає все, що дає: і бульбу, і хліб, ну про ковбаску, як принесе з куперації* [7, с. 12]; *Бо письма (листа, напевне б сказало те кляте дівчисько) не буде* [7, с. 15]; *Яків не знав, що робити. Бігти по фершалку?* [7, с. 16]; *Приведена ним того-таки вечора дохтурка Вікторія глянула на тільце, що здригалось у напівсні в судомних конвульсіях* [7, с. 16]; *а під полукіпком дядько, геть зарослий, з ружжом сидить*

[7, с. 56]; *Сьомка неїн все по своїх морях-окіях плавав* [7, с. 41]; *Валік, Валько, Тарасів син, який цього року закінчив школу й уже поступив до якогось там ніверситету чи й до двох одразу й типерка вибирав* [7, с. 54]; *Потім нижче спини, десь по нирках (по бочках, казали у їхньому селі, переінакшуючи російське «почки»), і він упав* [7, с. 71]. Ці та інші контексти переконують у тому, що автор майстерно поєднує дві характеризувальні лексичні площини в мові свого героя – контаміновані іншомовні слова та поліські діалектизми, які й становлять виражальну основу мови Якова.

Такі контаміновані форми акцентують увагу читача на лексичній і фонетичній особливостях іншомовних слів. При цьому письменник спирається на закріплену мовну традицію сільського населення контамінувати незрозумілі іншомовні слова. Схожих іншомовних покручів у мові Якова більше, ніж досить, щоб переконатися в їхній функції мовної характеристики цього героя, наприклад: *командер* [7, с. 35], *Расея* [7, с. 41], *границя* [7, с. 42], *шкандаль* [7, с. 62], *карактар* [7, с. 72], *ліворуція* [7, с. 110], *чамайдан* [7, с. 109], *пенція госуларствена* [7, с. 204], *сурприз* [7, с. 233], *анцихрист* [7, с. 35], *блюзка* [7, с. 117], *колхоз* [7, с. 206], *прахтика* [7, с. 199] тощо.

Такі контаміновані іншомовні слова, зумовлені міжмовною інтерференцією, є типовими (як і діалектизми) для мовної партії Якова. Завдяки вживанню цих характеризувальних випадків індивідуальної мовної манери свого персонажа, коли поряд із запозиченнями використовуються природні для селянина просторічні та діалектні слова й вирази, автор створює певне протиріччя, що дає змогу судити про реальний соціальний статус Якова.

Причому В. Лис використовує цей прийом не лише в мовній партії Якова. Він відтворює окремі характерні риси індивідуальної мовної манери інших персонажів, де іншомовні слова виконують своє мовленнєве завдання, наприклад: *Вони сварилися, а дівчисько, виявляється, слухало... – Тьотка, ви Екзюпері читалі? Заскочені, вони обоє – батько і дочка – обернулися. Стоїть, од вітру хитається. Очиськами – нічого не скажеш, гарні, майже блакитні, з поволокою – блимає. – Якого ще в дідька Зюпері? – Ольга вибухнула. – Каторий Антуан, тьотенька. Де Сент каторий. Французській граф, между прочім. Льотчик і пісатель. – Ну, чули, тату, воно ще й здіва-*

єцця! – *Олька в боки взялася, а Яків добре знав небезпеку цього жесту. – Наркоманка, а грамотна* [7, с. 19]. Таке контрастне поєднання іншомовних, діалектних або знижених розмовних лексем створює необхідний мовний ефект. За допомогою цього слововживання автор прагне якомога яскравіше й детальніше охарактеризувати своїх героїв, які часом не вміють грамотно побудувати висловлювання із запозиченням через його нерозуміння.

Не менш промовистою у створенні мовної характеристики героїв аналізованого роману є старослов'янська лексика, яка, на наше переконання, також виконує функцію мовної характеристики героїв-селян. Старослов'янізми вживаються в репліках майже всіх поліських селян, які описані у творі, проте найбільш промовистими вони є в мові Якова.

Як засіб образотворення можуть бути наведені фрагменти церковнослов'янської мови у вигляді молитов і звернень до Бога в мові головного героя роману, наприклад: **Отче наш, що на небесах**, – раптом зашептав, – **Нихай святиться ім'я Твоє...** А коли закінчив тую молитву, почав іншу, своїми словами, що почали звідкись приходити. <...> **Бажав Улянці щасливого життя, яко на землі і яко Пречистій Діві, шептав** [7, с. 63]; – **Господи, прости мене**, – сказав Яків. – **Прости мене, Господи. Я погубив одну неправедну Душу, али й порятував одну** [7, с. 90]; **Молитви твердив, які знав: і «Отче наш», і до Богородиці звертався, і до святих Миколая, Дмитра-великомученика, чия церква в їхньому селі була, і Пантелеймона, котрого у них в селі Паликопою прозивали, бо ж на жнива припадало те свято, і грим често гримів, а в тих, що того дня робили, блискавка могла копу запалити. І ангелу своєму і заступнику апостолу Якову, брату Сина Божого, молився, сам складаючи невміло слова, що благали про заступництво** [7, с. 160]; **«Содом і Гоморра, от вони – Содом і Гоморра теперішні, – подумав Яків. – А там ніч. Усі ми покарані за гріхи наші. І я покараний. Та все 'дно жити хочеться»** [7, с. 161]; **Сказано в Писанії... Помози ближньому...** [7, с. 15]. Така показова кількість уживань старослов'янізмів у мові Якова може бути ще однією характеризувальною мовною ознакою образу головного героя.

Старослов'янізми є органічною частиною аналізованого художнього тексту, оскільки це яскраві елементи, які легко впізнати та які включені здебільшого в мову персонажів певної соціальної групи. Цією соціальною групою є українське селянство, мова якого насичена божбою, частими в ужитку церковними й релігійними назвами, наприклад: *Після того сну не стерпів, відпросився у хазяїна на два дні, тим більше, що **Трійця** була* [7, с. 45]; *Яків не міг її кинути, перервати ці прокляті любовці, цю **гріховну веремію*** [7, с. 55]; *Ци ви-те здуріли, тату, ци **Господь** вам альбо дідько молоко п'яної кози подарував? – казала Ольга* [7, с. 56]; *«Али ж не!.. Де ж то я стою, на якому березі, **Господи!**»* [7, с. 64]; *А в очах... В очах – **мука і благання. Благання?** Принаймні так Якову здалося* [7, с. 83]; *В якій мало бути хоч якесь коли не **прощення**, то... То надія? – **Свят-свят. О, Боже мій милий...** Що люде скажуть?* [7, с. 115]; *Чим вони **провинилися в Отця Небесного**, що Він прирік їх на таке життя й такі муки?* [7, с. 128].

Не менш стилетвірним є ще один мовний факт роману «Століття Якова», безпосередньо пов'язаний із проблемою мови релігії. Ідеться про релігійність Зосі та словесні способи її вираження. Упродовж перших частин роману ця героїня вживає польські звертання до Бога й Божої Матері, передані кириличною транскрипцією: *«Толькі спробуй не вернутися. Найду могилу й викину твої поганя кості. **Маткою Тарнобжегской** присягаюсь. **Господи Боже милостівий**, що ж то таке **єстем на свете бялим?** – І далі, ще гарячковіше: – Я буду молити і свою **Матку Боску, і Матір Божу...** Обіцяй, що берегтимеш себе?»* [7, с. 137].

Висновки і пропозиції. Отже, вживання іншомовних слів із метою мовної характеристики героїв становить окремий функційний тип лексичних запозичень у романі В. Лиса «Століття Якова». Іншомовні слова в цій функції розкривають світосприйняття героїв та автора, а також часто вказують на соціальний, освітній, національний статус описуваних у романі подій. Доцільними вважаємо подальші дослідження ідіостилію письменника крізь призму стилевжитку інших мовних одиниць (словотворчих, фразеологічних, морфологічних, синтаксичних).

Список використаної літератури:

1. Токар В. Іншомовна лексика в мові творів І. Франка. *Матеріали республіканської наукової конференції, присвяченої 115-річчю від дня народження та 55-річчю з дня смерті І. Франка*, м. Житомир, 15–16 жовтня 1971 р. Житомир, 1971. С. 123–125.
2. Ціхоцький І. Нетранслітеровані конструкції як засіб мовної характеристики (на матеріалі Франкового ідіостилю). *Вісник Львівського університету. Серія «Філологічна»*. Львів, 2004. Вип. 34. Ч. 2. С. 326–330.
3. Карпенко М., Маймескул О. Нетранслітеровані іншомовні елементи в ідеостилі Івана Франка: до проблеми розв'язання ситуації «лексичного дефіциту» творчої особистості. *Іван Франко і творення української суверенної держави*: збірник наукових праць. Київ: Наукова думка, 1996. С. 131–138.
4. Черторизька Т. Іншомовні слова і словосполучення у творах Т.Г. Шевченка. *Мовознавство*. 1978. № 1. С. 74–80.
5. Семиряк В. Старослов'янська лексика крізь призму пізнавальної функції мови. *Вісник Запорізького національного університету. Серія «Філологічні науки»*. Запоріжжя, 2006. № 2. С. 228–230.
6. Стовбур Л., Мануйлова А. Стилевжиток лексичних одиниць у книзі М. Матіос «Нація». *Філологія: сучасний погляд на вивчення актуальних проблем*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2019. С. 26–29.
7. Лис В. Століття Якова: роман. Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2010. 246 с.

Stovbur L. The stylish and textual role of foreign language vocabulary in the novel by V. Lis's "The Age of Jacob"

Slavic linguists attempted to study a borrowed foreign-language vocabulary in a language of a literary style but in most cases, these studies are at the level of detached fragmentary expositions of the language of some prosaists or poets, or only indirectly affect issues related to the use of borrowing, without fully revealing the problem of the functional significance of this phenomenon in the literary context.

The language of the Ukrainian modern prose in terms of the analysis of the operation of foreign-language elements has not yet become the subject of a detailed study. It is assumed that the practice of such research can reveal the main stylistic characteristics of foreign-language vocabulary and its functional status as well as reasons and motives of the author's appeal to foreign language borrowings in his/her own works. And, consequently, such a study can serve as one of the characteristics of a writer as a linguistic personality.

As a rule, most of the borrowings used in the text are stylistically marked, that is, they carry certain stylistic information. Stylistic marking and vivid expressiveness of foreign words are conditioned by their unusual sound and graphics, as a result of which borrowing is the contrast of the literary text, and the distinction on the background of a context, which is completely composed of Ukrainian words, allows foreign language lexemes to be used as stylistic means.

While studying the use of borrowings in the writer's individual style it is necessary to consider their role in the process of creating a stylistic effect, that is determine the stylistic function. Within our research, the notion of a stylistic function of foreign language will be considered as a creative implementation of borrowed linguistic means in the text to fulfill their literary and expressive meaning in accordance with the artistic tasks.

In a literary text foreign-language elements interact with the rest of the text items and are used by the author for a variety of purposes: they enrich the writer's language, establish semantic and associative relationships between words expressing the author's attitude to reality. The essential value of foreign words and phrases raises the problem of their classification depending on the functions in the text.

Key words: *borrowed words, polonism, russianism, German-language inclusions, interference, bilinguals.*